

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

УДК 616-06:616-079.66:122:167.7

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ОРТОДОКСАЛЬНИХ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ В АСПЕКТАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

©Мішалов В.Д.¹, Филипчук О.В.², Бачинський В.Т.³, Кривда Г.Ф.⁴

НМАПО імені П.Л. Шупика МОЗ України¹

ДУ «Головне бюро судово-медичної експертизи» МОЗ України²

ДВНЗ «Буковинський державний медичний університет» МОЗ України³

ДВНЗ Одеський державний медичний університет» МОЗ України⁴

Резюме. У статті викладений літературний огляд деяких суперечливих питань причинного аналізу в теперішній практиці судово-медичної експертизи. Запропонований системний підхід, як інноваційний логіко-філософській інструмент удосконалення ортодоксального причинного аналізу.

Ключові слова: причинно-системний аналіз в травматичному процесі; причина травми – взаємодія причинних факторів; структурна та еволюційна моделі причинності.

ВСТУП

Причинне трактування зв'язку подій має багатовікову та суперечливу історію. Історично так склалося, що спочатку поняття причинності у свідомості людей утворювалося як темпоральна модель пов'язаних подій, виходячи з емпіричного сприйняття дійсності. Людині в чуттєвому сприйнятті дана лише тимчасова послідовність подій, і утворення у свідомості моделі причинності починалося за допомогою емпіричного аналізу зв'язку явищ в часі, а не зв'язку сутностей. Так у свідомості дослідника формувалася *еволюційна модель причинної детермінації*. У подальшому, по мірі логічного усвідомлення розумових конструкцій онтологічних категорій, таких як «причина», «умова», «причинний комплекс», «наслідок», «причинно-наслідковий зв'язок», осмислювання сутності причинно-наслідкових відносин, склалося пояснення *структурної (діалектичної) моделі причинності*, а згодом актуалізувалися сучасні моделі імовірнісного детермінування в самоорганізованих системах [10; 21; 17; 15].

Рішення багатьох практичних експертних завдань дослідження судово-медичних закономірних зв'язків залежить від вибору логіко-філософської моделі причинності.

Описова і пояснювальна функції наукових теорій зумовили історично існування двох основних типів моделей причинності у філософії, загальній патології, а також судово-медичній експертизі: а) еволюційної моделі, заснованої

на темпоральній стороні детермінованих зв'язків; б) структурної моделі, що спирається на взаємодію, як джерело причини в ПНЗ. Вибір тієї чи іншої моделі причинності визначає роль в травматичному процесі відправних детермінантів: причини, умов, приводів, станів. Як буде показано нижче, представляє теоретичну і практичну користь поєднаний аналіз еволюційної та структурної моделей причинності в ланцюзі систем судово-медичних детермінацій, якщо чітко визначені межі застосування кожної моделі.

Відомо, що причинність є атрибут в бутті, але, разом з цим, як слово-синонім, позначає *онтологічну категорію* в гносеологічному розумінні. Найважливішим науковим досягненням діалектичного дослідження причинності було розкриття філософами (Г.В.Ф. Гегель та ін.) джерела причини через *взаємодію* причинних факторів. До таких причинних факторів відносяться, наприклад, етіологічні і патогенетичні об'єкти і процеси зовнішнього середовища і організму [3; 6; 14].

В судово-медичній теорії і практиці за останнє сторіччя не відзначалося значимого накопичення або оновлення методологічного базису щодо дослідження детермінантів ПНЗ. Зазначена стагнація може пояснюватися впливом на судово-медичну експертизу правових концепцій, які в судочинстві, як відомо, носять традиційно консервативний характер. Так, наприклад, на теперішній час в кримінальному праві розглядається існування близько 12 [2; 18] самостійних концепцій причинності, при цьому теорії єдиної причинної платформи поки що не створено.

Суттєво причинне моделювання судово-медичних детермінованих зв'язків не надає вичерпних наукових інструментів для пояснення якісної відмінності між причинними факторами і наслідком, як безпосереднім, так і віддаленим. Це призводить до суперечностей у висновках експертів при затвердженні або запереченні факту спричинення. Евристична цінність когнітивного моделювання причинно-наслідкових зв'язків (ПНЗ) у наукових дослідженнях, практичній діяльності за допомогою смислових конструкцій онтологічної категорії причинності доведені науково. Однак, ортодоксальне причинне моделювання, навіть доповнене логічними конструкціями атрибута взаємодії [10], не розкриває в реальній дійсності всіх сторін процесу детермінації, деякі з яких значущі для судово-медичної експертизи.

Метою дослідження було доведення доцільності концептуальних положень системного підходу до причинного пояснення та аналізу судово-медичних закономірних зв'язків.

Матеріал і методи дослідження. Об'єктом дослідження були судово-медичні причинно-наслідкові зв'язки, оцінку яких судові медики запропонували в спеціальних літературних джерелах, нормативних документах, висновках судово-медичних експертів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Каузальні судження у висновках судово-медичних експертів щодо судово-

медичних детермінацій демонструють варіабельність, відображаючи багаторічну дискусію і суперечливі оцінки з питань причинності, як у науково-практичній літературі, так і у нормативних судово-медичних документах. Існуючий антагонізм пояснень причинних детермінацій має суб'єктивні та об'єктивні передумови.

Таким чином, при всій змістовності у вирішенні запитів науки і практичної судово-медичної експертної діяльності, ортодоксальний причинний аналіз демонструє деякі обмеження пізнавального плану, наприклад:

1. Декларація нерівнозначної активності об'єктів – носіїв детермінантів причинного комплексу, – серед котрих один визначають носієм найбільш активної умови та наділяють причинним статусом.

Так, в одних випадках експерт вважає причиною тілесного ушкодження «зовнішній об'єкт», що травмує, в інших – надає статус причини патологічному процесу в організмі, який реагував на травму. При антропоморфному підході статус причини приписується нібито більш активному матеріальному об'єкту, процесу, а момент взаємодії не приймається до уваги.

Під «причиною» різні дослідники мислять і матеріальний об'єкт, і зміну стану, і явище, і взаємодію. Останнє визначав Г.В.Ф. Гегель та цю позицію, як найбільш продуктивну, зараз займають провідні філософи і патологи ХХ-ХХІ століття. Відомі, наприклад, положення, висунуті академіком І.В. Давидовським [3: 28-29, 121-122, 168] про причинну взаємодію факторів етіології та патогенезу в розвитку патологічного процесу.

Слід підкреслити, виходячи з сучасних наукових знань, що рефлексивне розуміння під причиною окремого об'єкта чи процесу являє онтологічну і логічну аберацію, якщо тільки це не обумовлено [20] особливими умовностями.

Розуміння взаємодії, як основи і джерела причини, узгоджується з сучасним підходом відомих судових медиків [13, 107; 5; 1; 12 та ін.], котрі реалізують у власних дослідженнях наукове усвідомлення причини як взаємодію причинних факторів.

2. В результаті ретроспективного моделювання судово-медичний експерт виявляє супераддітивність наслідку (системний ефект, емерджентність), але не може пояснити видимість якісної невідповідності між відправними об'єктами системи і породженими, виходячи суто з логічних засобів аналізу причинності. Науково доведено, що якісні перетворення наслідку характеризують причинно-системну властивість емерджентності дії системи. Факт супераддівності емерджента-наслідку нерідко трактується експертами як якісна невідповідність між відправними детермінантами причини і породженим наслідком, тим самим утворює плутанину в розумінні причинності [4, 49].

3. Судово-медичний експерт, моделюючи детермінації пов'язаних подій, часто стикається з неоднозначністю відносин між причиною і наслідком, коли, наприклад, різні причини конкурують в породженні одного і того ж наслідку. У спеціальних роботах вчені констатують існування в бутті як багатопричинності

(поліетіологічності), так і, навпаки, однопричинності ПНЗ, але не надають вичерпних наукових пояснень даним спостереженням [19, 336-338; 5, 405; 6, 44-46 та ін.]. Структурна модель причинності сама собою не дозволяє надати обґрунтування цьому феномену. Вирішення даної проблеми, як слід вважати, можливе при використанні поєднаного підходу – системного і причинного.

Провідні вчені в ряді робіт констатують принципову неможливість пояснити засобами суто причинного аналізу окремі питання якісних відносин між причиною і наслідком [16, 86; 19, 323; 8, 233-234 та ін.].

У судово-медичній експертизі вказана прогалина наукового знання створює передумови невірних суджень, що може формувати суперечливі експертні висновки. Наприклад, наступний ланцюг детермінованих подій: поріз пальця експерта скальпелем на секції – потрапляння в рану вірусу ВІЛ-інфекції – захворювання СНІД. У ході судово-медичного моделювання багатоланкової причинної детермінації виникає проблемне *питання неадекватності, непорівнянності* легкого тілесного ушкодження (з клініко-морфологічної точки зору) і віддаленого в часі важкого захворювання. Разом з тим, закон причинності стверджує, що кожен матеріальний наслідок повинен мати адекватну попередню причину.

4. Аргументація ПНЗ нерідко виражає спрощену дидактичну або установчу схему доказування, так як не уточнює системної локалізації, напрямку та інтенсивності дій детермінантів повної причини тілесного ушкодження. Наприклад, наступна суперечлива вказівка з діючих «Правил судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень», затверджених МОЗ України наказом № 6 від 17.01.1995. У п. 4.7. «Правил» експертам пропонується при встановленні ПНЗ не враховувати привхідні обставини та індивідуальні особливості організму і розцінювати стан потерпілого *без врахування умов*, як стан абстрактно здорової людини. Таке припущення характеризує концепцію монокаузалізму, який підлягав обґрунтованій критиці ще в ХІХ столітті.

Одним із прикладів спірної в методологічному та термінологічному аспектах видається позиція автора судово-медичної монографії В.В. Козлова в питаннях характеристики причинного зв'язку [9, 202]: «Якщо ті чи інші наслідки (в тому числі смерть потерпілого) не обумовленні внутрішньою природою самого тілесного ушкодження, а з'явилися результатом приєднання якихось сторонніх незалежних сил, *причинний зв'язок є непрямим, або випадковим*» (виділення тексту – В.Д.). Судово-медичні експерти, виходячи з даної установки, нерідко у своїх висновках спрощено характеризують причинні зв'язки в поняттях випадковості, що представляє логічну аберацію.

Судові медики, з огляду на близькість їх професії до юриспруденції, знаходяться під формальним впливом різноманітних концепцій права. Зазначений вплив знаходить відображення як у нормативних інструкціях, правилах, так і у судово-медичних висновках. Судово-медичний експерт, використовуючи беззастережно юридичне трактування досліджуваних подій, ризикує вийти за

рамки об'єктивної сторони досліджуваних фактів. І, головне, упускає глибокі питання предметного аналізу, базою якого є теорії етіології, патогенезу, патокінезу травм і захворювань.

Слід підкреслити, що завершальне, плідне моделювання експертом детермінованих зв'язків вимагає глибокого знання різних сторін розвитку патологічного (травматичного) процесу, конструйованого в якості предметно-спеціальної еволюції системи. Рівень сучасних знань не завжди дозволяє ефективно вирішувати проблеми детермінованих відносин. Прикладом представляється складна проблема етіологічної діагностики та судово-медичної експертної оцінки масивних базальних субарахноїдальних крововиливів (БСАК) [12], що призводять до смерті осіб молодого віку без виражених зовнішніх проявів важкої травми голови.

Ортодоксальний причинний аналіз детермінацій виходить логічно з комплексування необхідних і достатніх умов, що формують єдиний причинний комплекс або повну причину детермінантів, які породжують і якісно специфікують наслідок. Однак, дослідження, що обмежене суто комплексним підходом, нерідко дає в підсумку односторонню оцінку згрупованим факторам, оскільки не сприяє обґрунтуванню механізму матеріальної трансформації взаємодіючих об'єктів і тому утруднює визначення ролі окремих детермінантів, не виявляє сутності причинного породження нової якості. Останнє стає можливим лише при *інтегруванні* комплексного і системного підходів.

У такому методологічному симбіозі комплексний підхід представляє один з аналітичних етапів, на якому проводиться уявне розчленування об'єкта (процесу) на частини, виявлення зв'язків і відносин між частинами, тобто здійснюється *ідентифікація структури* цілого. Таким чином, системний аналіз судово-медичних детермінованих зв'язків стає логічним і продуктивним продовженням комплексування, інноваційним на сучасному рівні організації практичної діяльності судово-медичного експерта при дослідженні детермінацій.

Слід зауважити, що рутинні методологічні передумови *комплексування* [11, 41-42] допускають оцінку результатів дослідження детермінацій нормативним порядком. Такий підхід використовує, наприклад, юриспруденція, що пропонує оцінки подій нерідко прецедентним порядком, виходячи з прийнятих у минулому рішень по кримінальному або цивільному праву [7]. У судово-медичній експертизі нормативне постулювання щодо критеріїв тяжкості тілесних ушкоджень встановлюють відповідні «Правила».

Логіка настановних однозначних вимог «Правил» повинна забезпечувати, зокрема, *уніфікацію каузального* пояснення при дослідженні різних об'єктів і зв'язків в процесі судово-медичної експертизи.

Спеціальні дослідження останніх років показують, що логіко-філософське проектування закономірних зв'язків (детермінацій) між об'єктами, процесами дозволяє систематизувати фактори етіології та патогенезу, індивідуалізувати їх судово-медичну оцінку. Встановлено, що когнітивне моделювання судово-

медичних детермінацій особливо продуктивне при одночасному використанні ортодоксального причинного аналізу і сучасного системного підходу [12 та ін.].

Виходячи з вищевикладеного, ідея уніфікованих оцінок тілесних ушкоджень, що визначена судово-медичними «Правилами», вимагає подальшого наукового обґрунтування на підставі сучасних логіко-філософських знань з використанням системного підходу.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз логіко-ретроспективного моделювання причинно-наслідкових зв'язків за літературними судово-медичними джерелами свідчить про перспективну доцільність об'єднання логічних інструментів причинного аналізу детермінацій з методами системного підходу, тобто організації поєданого причинно-системного моделювання.

2. Наукова правомірність методологічного симбіозу при моделюванні онтологічних категорій причинності та системності фундується органічною злитістю, єдністю *причинності*, *системності*, а також *взаємодії*, як матеріальних атрибутів в реальній дійсності і зв'язаністю відповідних категорій в конструкції моделі системи повної причини.

3. Системний аналіз судово-медичних детермінованих зв'язків, як логічне продовження ортодоксального комплексування причинних факторів, є інноваційним та продуктивним на сучасному науковому рівні судово-медичної експертизи.

Література

1. **Бурчинский В.Г.** Методологические аспекты проектирования закономерных связей в судебно-медицинской практике. Сообщение первое: Логико-философские основания и концептуальная стадия проекта / В.Г. Бурчинский, В.Т. Воронов // Теория и практика судебной экспертизы. Научно-практический журнал. – М.: Министерство юстиции Российской Федерации, Государственное учреждение Российский федеральный центр судебной экспертизы при Министерстве юстиции Российской Федерации. – 2009. – № 3 (15). – С. 146-150.
2. **Гребеньков А.Б.,** Гребеньков А.А., Лунева З.М. Проблемы установления причинной связи в юриспруденции и судебной медицине / А.Б. Гребеньков, А.А. Гребеньков, З.М. Лунева // Материалы 1У Всероссийского съезда судебных медиков, посвященного 30-летию Всероссийского общества судебных медиков: «Перспективы развития и совершенствования судебно-медицинской науки и практики». – М.: Тюмень, 2005. – С. 74-76.
3. **Давыдовский И.В.** Проблема причинности в медицине (этиология). / И. В. Давыдовский . – М.: Медгиз, 1962. – 130 с.
4. **Добронравова И.С.** Философия науки как практическая философия: ситуация постнеклассики и возможность свободы / И.С. Добронравова // «Практична філософія», 2009, №1. – С. 43-54.
5. **Завальнюк А.Х.** Судова медицина: Курс лекцій / А.Х. Завальнюк. –2-ге

- видання, перероблене і доповнене. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 672 с.
6. **Зайчик А.Ш.** Общая патофизиология (с основами иммунопатологии). Учебник для студентов медВУЗов / А.Ш. Зайчик, Л.П. Чурилов. – Изд. 4-е. – СПб: 2008. – ЭЛБИ-СПб, 656 с.
 7. **Закалюк А.П.** Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. / А.П. Закалюк. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – Кн.1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с.
 8. **Злотина М.Л.** Диалектика / М.Л. Злотина. – Отв. Ред. Ю.А. Мелков. К.: Издатель ПАРАПАН, 2008. – 264 с.
 9. **Козлов В.В.** Судебно-медицинское определение тяжести телесных повреждений / Вадим Валентинович Козлов. – Саратов: Изд. Саратовского ун-та, 1976. – 255 с.
 10. **Кулигин В.А.** Причинность и взаимодействие в физике // Детерминизм в современной науке: Сб. статей. – Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1986. – <http://www.philosophy.ru/library/sci/kuligin.html>.
 11. **Кулиниченко В.Л.** Современная медицина: трансформация парадигм теории и практики: (Филос.-методол. анализ) / В.Л. Кулиниченко. – К.: Центр практичної філософії, 2001. – 240 с.
 12. **Мишалов В.Д.** Судебно-медицинская оценка посттравматических базальных субарахноидальных кровоизлияний (системно-причинный анализ) / В.Д. Мишалов, В.Т. Воронов // Судово-медична експертиза. – К.: Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України, Асоціація судових медиків України, 2012. – № 6. – С. 14-20.
 13. **Науменко В.Г., Панов И.Е.** Базальные субарахноидальные кровоизлияния: судебно-медицинское исследование / Науменко В.Г., Панов И.Е. – М.: Медицина, 1990. – 128 с.
 14. **Патология:** Учебник: в 2 т. / Ред.: Черешнев В.А. и Давыдов В.В. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – Т. 1 – 608 с.
 15. **Причинность** / Ю.В. Сачков // Новая философская энциклопедия в 4-х т. – М.: Мысль, 2010. – Т. 3. – С. 355.
 16. **Саркисов Д.С.** Общая патология человека: Учебник (2-е изд., перераб. и доп.) / Д.С. Саркисов, М.А. Пальцев, Н.К. Хитров. – М.: Медицина, 1997. – 608 с.
 17. **Сачков Ю.В.** Эволюция учения о причинности / Ю.В. Сачков // Вопросы философии. – 2003. – № 4. – С. 101-118.
 18. **Установление** причинно-следственных связей в судебной медицине / М-во здравоохранения Рос. Федерации, Гос. бюджет. учреждение здравоохранения «Бюро суд.-мед. экспертизы»; [редкол.: д.м.н., проф. Лаврентюк Г.П. и др.]. – Санкт-Петербург, 2013. – 144 с.
 19. **Хрусталева Ю.М.** Философия науки и медицины: Учебник для аспирантов и соискателей / Юрий Михайлович Хрусталева, Геннадий Иванович Царегородцев. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 512 с.
 20. **Хрусталева Ю.А.** Причинно-следственные связи в судебной

медицине: содержание, способы выявления и их значение при экспертной оценке механической травмы: монография / Ю.А. Хрусталева; Некоммерческое партнерство Информ-правовой центр «ЮрИнфоЗдрав». – Москва: ЮрИнфоЗдрав, 2013. – 253 с.

21. Coreth Emerich. Grundriss der Metaphysik. Innsbruck-Wien: Tyrolia-erlag, 1994. – <http://psylib.org.ua/books/koret01/index.htm>

СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА ОРТОДОКСАЛЬНЫХ ПРИЧИННО-СЛЕДСТВЕННЫХ СВЯЗЕЙ В АСПЕКТАХ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА

Мишалов В.Д., Филипчук О.В., Бачинский В.Т., Кривда Г.Ф.

Резюме. В статье изложен литературный обзор некоторых противоречивых вопросов причинного анализа в настоящей практике судебно-медицинской экспертизы. Предложен системный подход, как инновационный логико-философский инструмент усовершенствования ортодоксального причинного анализа.

Ключевые слова: причинно-системный анализ в травматическом процессе; причина травмы – взаимодействие причинных факторов; структурная и эволюционная модели причинности.

FORENSIC EXAMINATION ORTHODOX CAUSATION IN THE ASPECT OF SYSTEM APPROACH

Mishalov V.D., Filipchuk O.V., Bachinskii V.T., Krivda G.F.

Summary. In the article presents the literature review some of controversial issues causal analysis in the present practice of forensic examination. Proposed a systematic approach as innovative logic- philosophical instrument improvement of orthodox causal analysis.

The solution of many practical problems and research expert forensic natural connections depends on the choice of logical and philosophical model of causality.

Descriptive and explanatory function of scientific theories led to historically there are two main types of models of causality in philosophy, general pathology and forensics: a) evolutionary model based on the temporal side deterministic relations structural models, based on interaction as a source of reason in the PNZ. The choice of a model role in determining causality traumatic process starting determinants: the causes, conditions, drive, states.

Orthodox causal modeling, as proved by scientists, does not disclose in reality the determination of all parties, some of which are significant for forensic examination. The design of the study was proving the feasibility of conceptual positions systematic approach to causal explanation and analysis of forensic natural connections. The object

of the study were forensic causal relationships, assess which forensic offered in special literature, regulations, opinions of forensic examinations.

Causal opinions in the conclusions of forensic experts on forensic determinations demonstrate variability, reflecting longstanding and controversial debate on causality, both in scientific literature and in normative forensic documents. The existing antagonism explanations of causal determination is subjective and objective conditions.

Orthodox causal analysis demonstrates some restrictions cognitive plan, for example:

1. Subjective declaration uneven activity objects - media complex causal determinants - among which one of the most active carrier define terms and give causal status.

In anthropomorphic approach the status of the reasons attributed to more active material object, or process, but interaction time is not taken into account.

As a result of the retrospective simulation forensic expert finds superadditivity consequences (systemic effect emergence), but can not explain the discrepancy between the appearance quality system and starting objects generated based purely logical causality analysis tools

2. Forensic expert, simulating determination related events often faced with the ambiguity of the relationship between cause and effect, for example, when various reasons compete in the generation of the same effect. Structural strictly causality model itself can not provide financial justification for this phenomenon.

3. PNZ argument often expresses the simplified scheme didactic or constituent of proof, since the system does not specify the location, direction and intensity of action determinants full causes injury. For example, the following contradictory indication of current "Rules forensic determination of the severity of injuries," approved by MHP Ukraine Order № 6 from 17.01.1995. Point. 4.7. "Rules" experts proposed installing PNZ not ignore extraneous circumstances and individual characteristics of the organism and considered the status of the victim without conditions as the state of the abstract healthy person. This assumption characterizes monokausalizm concept, which was subject to reasonable criticism in the XIX century.

Orthodox causal analysis determinations goes in logical integration of necessary and sufficient conditions that form a single complex causal or full reason determinants that generate and accurately specifies the result. However, research is limited purely a comprehensive approach, often giving one-sided assessment of factors grouped as discourse mechanism does not contribute to the transformation of interacting material objects and therefore difficult defining the role of certain determinants, does not reveal the nature of the causal product of new quality. Leading scientists in a number of studies have concluded the impossibility to explain by means of purely causal analysis of certain issues of quality relationships between cause and effect. In forensics, specified gap of scientific knowledge creates preconditions incorrect judgments that can generate conflicting expert opinions. At this time, the existence of general systems theory and synergetic innovation is the integration of comprehensive and systematic approach.

In such a methodological symbiosis, comprehensive approach represents one of the analytical steps, which conducted an imaginary dissection of the object (process) apart; identify connections and relationships between parts that identifies the structure of the whole. Therefore, systematic analysis of forensic deterministic relations is a logical continuation of integration and productive, innovative organization at the present level of practice forensic expert in the study of the determination.

From the above, the idea of standardized estimates bodily injuries recognized forensic “Rules” require further scientific justification on the basis of modern logic and philosophical knowledge by using a systematic approach.

CONCLUSIONS

1. Analysis of logical modeling retrospective causation suggests perspective feasibility association logical tools of causal analysis determinations with the methods systematic approach, organizations combined cause and system modeling.

2. Scientific legitimacy of methodological symbiosis in modeling ontological categories of causality and system based organic fusion, unity causality, consistency and cooperation, both material attributes reality and connectivity respective categories in a design model of the complete reason.

3. System analysis of forensic deterministic relationships, as a logical continuation of orthodox integration of causal factors is an innovative and productive in modern scientific forensics

Key words: cause-system analysis in a traumatic process; cause of injury - the interaction of causal factors; structural and evolutionary models of causality.

УДК 122:167.7:616-06:616-079.66

ЛОГИКО-ФИЛОСОФСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКИХ ЗАКОНОМЕРНЫХ СВЯЗЕЙ

©Бачинский В.Т.¹, Мишалов В.Д.², Филипчук О.В.³, Войченко В.В.⁴,
Кривда Г.Ф.⁵

Буковинский государственный медицинский университет МЗ Украины¹

НМАПО имени П.Л. Шупика МЗ України²

Главное бюро судебно-медицинской экспертизы МЗ Украины³

Бюро судебно-медицинской экспертизы Днепропетровской областной
государственной администрации⁴

Одесский государственный медицинский университет МЗ Украины¹

Резюме. При моделировании условно-причинной детерминации травмы апробирован мониторинг с использованием понятий теории обусловливания. В травматическом процессе исследованы необходимые и достаточные условия образования телесного повреждения и осложнений.

Ключевые слова: необходимые и достаточные условия телесного повреждения; причинно-условная связь в травматическом процессе; мониторинг логической модели детерминации травмы.